

7

บทบาททางสังคมการแพทย์ของสถานีวิทยุ "จส.100 MHz."

ผ่านการโฆษณาผลิตภัณฑ์ "คอมฟอร์ต 100"

นางสาว อรวรรณ ชัยเกษม

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-420-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 16654817

The Role of Social-Medical Innovation in Radio Broadcasting

"Jor Sor 100 MHz." through "Comfort 100"

Product Advertising

Miss Orawan Chaigasame

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Mass Communication

Graduate school

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-420-3

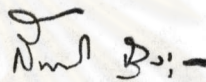
หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาททางสังคมการแพทย์ของสถานีวิทยุ "จส.100 MHz." ผ่านการโฆษณา
ผลิตภัณฑ์ "คอมฟอร์ต 100"

โดย นางสาว อรวรรณ ชัยเกษม

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน

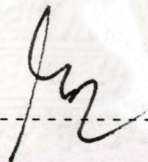
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.เน้นทวัน สุชาโต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

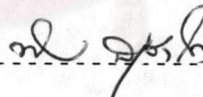

----- คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ อุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

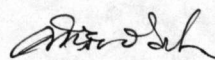
----- ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ)

----- อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.เน้นทวัน สุชาโต)

----- กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อัญชลี สีสุวรรณค์)

----- กรรมการ
(นายแพทย์ ดำรงพันธ์ วัฒนะโชติ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อรวรรณ ชัยเกษม บทบาททางสังคมการแพทย์ของสถานีวิทยุ "จส. 10 MHz." ผ่านการโฆษณาผลิตภัณฑ์ "คอมฟอร์ต 100" (THE ROLE OF SOCIAL - MEDICAL INNOVATION IN RADIO BROADCASTING 'JOR SOR 100 MHz.' THROUGH 'COMFORT 100' PRODUCT ADVERTISING.) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.นันทวัน สุชาติ, 181 หน้า. ISBN 974-631-420-3

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการรณรงค์โฆษณาผลิตภัณฑ์ "คอมฟอร์ต 100" ผ่านสื่อวิทยุ "จส.100 MHz." กับระดับความตระหนักรู้ และ/หรือการให้ความสนใจใฝ่รู้ในปัญหาทางเดินปัสสาวะอักเสบของผู้รับสารกลุ่มเป้าหมาย โดยการสุ่มเลือกผู้ใช้รถและถนนจำนวน 150 ราย จากบริเวณที่มีการจราจรคับคั่ง 5 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร และการจัดอภิปรายกลุ่มผู้ป่วยหญิงที่ประสบปัญหาทางเดินปัสสาวะอีก 50 ราย ทั้งนี้ได้ใช้แนวคิดการรณรงค์การสื่อสารทางการตลาดเพื่อส่งเสริมร่วมกับพฤติกรรมกรับรับนวัตกรรมของผู้รับสารเป็นกรอบในการวิเคราะห์ค่าทางสถิติจากการทดสอบไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคมประชากร (ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้) และความบ่อยครั้งกับปริมาณเวลาที่ใช้ในการเดินทางประจำวัน รวมถึงทัศนคติและความคิดเห็นที่มีต่อประเด็นปัญหาทางเดินปัสสาวะ ตัวผลิตภัณฑ์ "คอมฟอร์ต 100" และต่อสถานีวิทยุ "จส.100 MHz." มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$) ต่อระดับของความตระหนักรู้ และ/หรือการให้ความสนใจใฝ่รู้เกี่ยวกับประเด็นปัญหาสุขภาพดังกล่าว

ยิ่งกว่านั้นยังพบอีกว่า ระดับของความตระหนักรู้ และการให้ความสำคัญต่อปัญหาเฉพาะปัสสาวะอักเสบของกลุ่มตัวอย่างไม่ได้มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับโฆษณาผลิตภัณฑ์ "คอมฟอร์ต 100" แต่อย่างใด เนื่องจากเป็นความรู้ที่มีอยู่เดิมและได้มาด้วยการเปิดรับจากสื่ออื่นๆ ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับที่พบในกลุ่มผู้ป่วยหญิงเช่นกัน โดยสรุปแล้ว กลุ่มผู้ใช้รถและถนนที่ศึกษาได้ระบุถึงความต้องการใช้สื่อโทรทัศน์และวิทยุมากที่สุดเพื่อเปิดรับความรู้เกี่ยวกับทางเดินปัสสาวะ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... การสื่อสารมวลชน .....
สาขาวิชา ..... การสื่อสารมวลชน .....
ปีการศึกษา ..... 2537 .....

ลายมือชื่อนิสิต ..... อรวรรณ ชัยเกษม .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... [ลายมือ] .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C450545 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD : THE ROLE OF SOCIAL - MEDICAL INNOVATION / RADIO BROADCASTING /PRODUCT ADVERTISING
DRAWAN CHAIGASAME : THE ROLE OF SOCIAL - MEDICAL INNOVATION IN RADIO BROADCASTING "JOR
SOR 100 MHz." THROUGH "COMFORT 100" PRODUCT ADVERTISING. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.
NANTAWAN SUSHATOW, Ph.D. 181 PP. ISBN 974-631-420-3.

This research was aimed at understanding the relationship between the advertising campaign of "Comfort 100" product through "Jor Sor 100MHz." radio station and the level of target group's awareness and interest in the area of urinary problems. An accidental sampling of 150 respondents available while they were driving in the 5 districts of traffic jam areas in Bangkok Metropolis was conducted. Data was also collected from a focus group interview of 50 female patients with urinary problems. Statistical analysis and interpretation was undertaken within the theoretical framework of the social marketing communication and innovation concept.

Findings show that socio-demographic variables (level of education, occupation, and income) along with the factors of distance and time-consuming in everyday travelling, and also the respondents' attitudes and opinion toward the urinary problems, "Comfort 100" product, and "Jor Sor 100" station are significantly related to the level of respondents' awareness and interest in the urinary problems.

Furthermore, it is also found no significant relationship between the level of awareness and saliency given to the issues by the respondents and the amount of exposure to "Comfort 100" advertisement. Knowledge of the urinary problems appears to be preexisting and acquire through other different media. These results are in consistent with what was found among the patient respondents. To conclude, most respondents would prefer television and radio as their most favorable source of information concerning urinary problems and prevention.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... การสื่อสารมวลชน

สาขาวิชา..... การสื่อสารมวลชน

ปีการศึกษา..... 2537

ลายมือชื่อนิติ..... ธีรวิมล ธีรวิมล

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้โดยได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลต่างๆ ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ รองศาสตราจารย์ ดร.เนันทวัน สุชาโต อาจารย์ที่ปรึกษา และนาย
แพทย์ดำรงพันธ์ วัฒนะโชติ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ จากชมรมพัฒนาสภาพปัญหาการขับถ่าย
ปัสสาวะ (ประเทศไทย), พสพป ที่ได้ช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษามาโดยตลอด รวมทั้งขอกราบ
ขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.อัญชลี ลีสุวรรณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.กาญจนา แก้วเทพ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

การวิจัยครั้งนี้ จะสำเร็จลงมิได้หากปราศจากเพื่อนนิสิตนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (ภาค
นอกเวลาราชการ) รุ่น 2 และ 4 รวมทั้งผู้ให้ข้อมูลที่ได้สละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัย
ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณญาติพี่น้อง และมารดาของผู้วิจัยที่ได้ให้การสนับสนุนทั้งทาง
ด้านกำลังใจ กำลังกาย และกำลังทรัพย์ รวมทั้งผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง คือ คุณมิเชล
เทรอตอนาร์ เพื่อนที่รักยิ่งของผู้วิจัย คุณรุศดร่า กริริ และคุณสุภัทร คาร์รวมทั้งอาจารย์กนิษฐา
นิทัศน์พัฒนา แห่งภาควิชาาระบบาควิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้ที่ให้ความ
ช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์และเจ้าหน้าที่คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกงานวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไป
ด้วยดี

อรวรรณ ชัยเกษม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความเป็นมาและการกำเนิด "จส.100 MHz." กับผลิตภัณฑ์ "คอมฟอร์ต 100".....	7
ปัญหานำวิจัย.....	9
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
ขอบเขตการวิจัย.....	10
สมมติฐาน.....	11
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	11
นิยามศัพท์.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์ทางการสื่อสาร เพื่อสังคม.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม การเปิดรับสารกับการยอมรับนวัตกรรม.....	23
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	27
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27
วิธีการเก็บข้อมูล.....	31
ประเด็นหลักในแบบสอบถาม.....	32
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	35

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
ส่วนที่ 1 ความเป็นมาและบทบาทการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสังคม.....	38
ส่วนที่ 2 การคำนวณหาค่าร้อยละของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง.....	43
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่ศึกษาและ การทดสอบสมมติฐาน.....	53
ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ต่างๆ ของกลุ่มผู้ป่วยทางเดิน ปัสสาวะเพศหญิง.....	75
5 สรุปผลการวิจัย-และเสนอแนะ.....	83
รายการอ้างอิง.....	99
ภาคผนวก.....	103
ภาคผนวก ก. ตารางข้อมูล.....	104
ภาคผนวก ข. ตารางภาพ.....	119
ภาคผนวก ค. แบบสอบถามและแนวคำถาม.....	135
ภาคผนวก ง. ตัวอย่างโฆษณาผลิตภัณฑ์ "คอมฟอร์ต 100" ทางสถานีวิทยุ "จส. 100 MHz.".....	152
ภาคผนวก จ. "ตัวอย่างข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ "คอมฟอร์ต 100" และ "จส. 100 MHz.".....	155
ภาคผนวก ฉ. ตัวอย่างเอกสารชมรมพัฒนาสุขภาพปัญหาการขับถ่ายปัสสาวะ (ประเทศไทย) พสภป.....	167

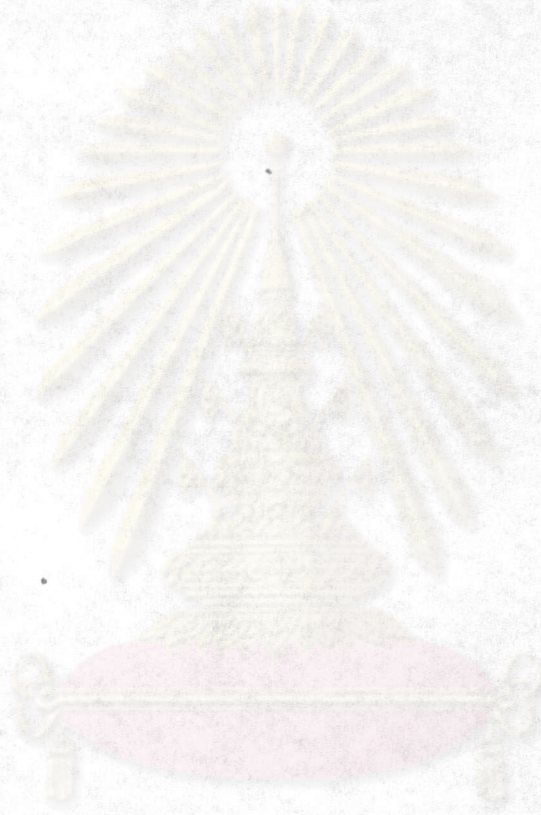

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ข. สูตรทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 173

ประวัติผู้เขียน..... 181

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
ก. สรุปความสัมพันธ์รวมจากการกระจายตามพื้นที่ (แผนภูมิริงผึ้ง).....	120
ข. สรุปความสัมพันธ์รวมจากการกระจายตามพื้นที่ (แผนภูมิแท่ง).....	121
ค. กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	122
ง. กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	123
จ. กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพสมรส.....	124
ฉ. กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิลำเนา.....	125
ช. กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา.....	125
ซ. กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	126
ฌ. กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้.....	127
ญ. กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะการเดินทาง (บ้านถึงที่ทำงานหรือสถานศึกษา ฯลฯ)	128
ฎ. กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะการเดินทางต่อวัน.....	129
ฏ. กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนวันในการเดินทางต่อสัปดาห์.....	129
ฐ. กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนชั่วโมงในการเดินทางต่อวัน.....	129
ฒ. กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการฟังสถานีวิทยุ "จส. 100 MHz.".....	130
ณ. กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยของการฟังรายการ "จส. 100 MHz.".....	130
ด. กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงการฟังสถานีวิทยุ "จส. 100 MHz.".....	131
ต. กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายการสัมภาษณ์แพทย์ทางสถานีวิทยุ "จส. 100 MHz.".....	131
ถ. กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการฟังรายการสุขภาพจากสถานีวิทยุ "จส. 100 MHz.".....	131
ถ. กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการสุขภาพทางสถานีวิทยุ "จส. 100 MHz.".....	131
ท. กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัญหาทางเดินปัสสาวะในครอบครัว.....	131
ธ. กลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นจำนวนและร้อยละแสดงรายละเอียด (แผนภาพวงกลม & แผนภูมิแท่ง).....	132

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ผู้มารับการติดต่อทางการแพทย์กับแผนกทางเดินปัสสาวะ ตึกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลราชวิถี (กรมการแพทย์) ในช่วงปี 2536.....	4
2 รายละเอียดผู้มารับบริการ (ราย) เกี่ยวกับแผนกทางเดินปัสสาวะ ตึกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลราชวิถี ช่วงพฤษภาคมและสิงหาคม 2536.....	5
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการ เปิดรับฟังวิทยุ.....	44
4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยด้านปัญหาทางเดินปัสสาวะ..	47
5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลปัจจัยทางด้านทัศนคติที่มีต่อปัญหาทางเดินปัสสาวะ ผลิตภัณฑ์ "คอมฟอร์ต 100" และสถานีวิทยุ "จส.100 MHz.....	50
6 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับความตระหนักรู้ต่อปัญหาทางเดินปัสสาวะ.....	53
7 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับระดับความตระหนักรู้ต่อปัญหาทางเดินปัสสาวะ.....	54
8 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระดับความตระหนักรู้ต่อปัญหาทางเดินปัสสาวะ.....	55
9 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระดับความตระหนักรู้ต่อปัญหาทางเดินปัสสาวะ.....	56
10 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับระดับความตระหนักรู้ต่อปัญหาทางเดินปัสสาวะ... ..	57
11 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางจากบ้านถึงที่ทำงานหรือสถานศึกษา กับระดับความตระหนักรู้ต่อปัญหาทางเดินปัสสาวะ.....	58
12 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางที่ต้องเดินทางต่อวันกับระดับความตระหนักรู้ต่อปัญหาทางเดินปัสสาวะ.....	59
13 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนวันที่ต้องใช้ในการเดินทางต่อสัปดาห์กับระดับความตระหนักรู้ต่อปัญหาทางเดินปัสสาวะ.....	60
14 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางต่อวันกับระดับความตระหนักรู้ต่อปัญหาทางเดินปัสสาวะ.....	61
15 ความสัมพันธ์ของทัศนคติกับคะแนนเฉลี่ยทัศนคติรวมในแต่ละข้อ.....	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	การทดสอบปัจจัยและผลจากการ โฆษณาผลิตภัณฑ์ "คอมฟอร์ต 100" ผ่านทางสถานีวิทยุ "จส.100 MHz." กับความตระหนักรู้และการให้ความสำคัญต่อปัญหาทางเดินปัสสาวะของกลุ่มเป้าหมายผลิตภัณฑ์.....	66
17	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมประชากรของกลุ่มผู้ป่วยหญิงกับความตระหนักรู้ต่อปัญหาทางเดินปัสสาวะ.....	75
18	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการ เปิดรับฟังวิทยุของกลุ่มผู้ป่วยหญิงกับระดับความตระหนักรู้ต่อปัญหาทางเดินปัสสาวะ.....	79
A	ข้อมูลทั่วไปด้านสังคมประชากร.....	105
B	ข้อมูลด้านระยะทางและจำนวนเวลาในการเดินทาง.....	106
C	ข้อมูลเบื้องต้นด้านการฟังวิทยุ.....	107
D	การกระจายของข้อมูลจำแนกตามชนิดของพาหนะ.....	108
E	การประเมินประเด็นทางสุขภาพ.....	108
F	การประเมินความตระหนักรู้และความสนใจเกี่ยวกับปัญหาทางเดินปัสสาวะ.....	108
G-Q	การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความตระหนักรู้ ความรู้ ความคิดเห็น และความสนใจในปัญหาทางเดินปัสสาวะ.....	109
S1	สรุปการกระจายของข้อมูลจำแนกตามพื้นที่.....	116
S2	สรุปการกระจายข้อมูลจำแนกตามพื้นที่โดยดูความสำคัญของข้อมูลที่มากกว่า 0%..	117
S3	สรุปการกระจายข้อมูลจำแนกตามพื้นที่โดยดูความสำคัญของข้อมูลที่มากกว่า 60%..	118